

ФРАНС МАЗРЕЛЬ

Нарис С. Марголіна

Мазреля треба пильно вивчати, хоча б через те, що він рідний нам своїм відчуттям світу. Походженням Мазрель—фламандець, темами своїх робіт він парижанин—він постійно живе в Парижі. За 37 літ свого життя він багато мандрував по містах і селах Європи й Африки і до Парижу; жив подовгу в Генті, Лондоні, Женеві, Тунісі.

Від Фландрії Мазрель дістав у спадок понуру скупченість і строгу замкненість. Клерикалізм оточував його дитиною, католицизм вщиплювало в його релігійність. Але, сприйнявши на все життя фанатизм, Мазрель зумів протиставити одній вірі—другу, зберігши тільки завзяту непохитність в своїх переконаннях. Релігію католицизму Мазрель переміг релігією соціального перетворення.

Бергарн дуже впливав на склад його мислення. Ромен Ролан і Барбюс—дужче від Роденбаха. Самі образи фламандського церковного малярства, літургій і урочисто-хоральних процесій, що він сприйняв ще з пелюшок, він зумів використати, як форму своєї глибоко соціальної музи. Свята Урсула розкривається в його графіці, як жінка на панелі, а святі отці—як жертви й мучителі існуючого соціального ладу. Під чорним капюшоном нараз показується заласний рот, під чорною рясом—принадливе жіноче плече. Сам Мазрель, із своїм настороженим обличчям, з своїми сумними очима, що, здається, не вміють посміхатися, міг би, десь, стати персонажем одного з Рембрандтових портретів, коли б вони жили в один час.

Прагненням відбивати соціальні суперечності сучасності малюнком і графікою Мазрель близький Гроссові й Стейнлейнові, скількию до гротеску—Дом'є. Але в несподіванім ліризмі цього гротеску Мазрель такий самий самотній, як і в фанатичності свого поглибленого реалізму. Він досі все ще стоїть осторонь від усіх існуючих художніх угруповань і течій пластичного мистецтва Парижу. Він такий самий далекий від сурреалістів, як і від супрематистів, і від реалістів, як і від романтиків. Його творів майже не буває ні в осіннім, ні в веснянім салоні, ні в салоні незалежних, ні в Тюльєрі. Навіть більше—їх не розшукати ні на вулиці Де-Боссі—Розенберга чи Бергейма, ні на вулиці Фабург—Сант-Оноре—в Барба-занжа. Франс Мазрель вже три роки виставляє свої твори в скромній галереї свого друга—поета й пропагандиста художників, що мислять по соціалі-

Уленшпігеля“ Шарля до-Костера, Уйтманового „Каламуса“, поеми Пювеля Жув, Аркоса, Дюамеля, Дюжардена Шарль-Луї-Філіпа, Стерн Цвейга, Вермелена, видані з Мазрелевими, ілюстраціями французькою, німецькою, англійською й інш. мовами.

Але Мазреля не задовольняє роля ілюстратора. Йому хочеться домогтися більшої самостійності, як в темах своїх образів, так і у формі своїх творів. Він випускає в світ багато новел і навіяних без тексту—самої тільки графіки: „Спогади моєю країну“, „Людські пристрасті“, „Ідея життя, життя й смерть ідеї“, „Історія без міста“. Кількома рисами Мазрель виписує історію цілого життя, виявити психологію і побуту. Фантазія підказує йому багату інтригу його книги насичені не тільки образами, але й гострими думками—на канві захоплюючої фантастики. Для „Спогадів“ Мазрель годеднати ніяких властиву його ліризмові. „Спогади“ легко перетворюються в його творах в елегію.

Мазрель розповідає про нашу сучасність, даючи перевагу узагальненим явищам перед конкретними дрібницями. Це ні в якому разі не означає, що Мазрель не схильний підмічати дрібниці. Але в цих деталях, що він помітив і відобразив, скупі, але виразно, підкреслює соціальну ситуацію, уникаючи непотрібного нагромодження.

Його акварель близька його графіці за вибором фарб. Для малювання він вибирає чорний колір і в'ялий, матовий тон. Люде в його картинах відбиваються, як обриси й тіні. Графіка кольору утворена з відблисків і плям. При цьому в Мазреля нема строгости в малюнку й персонажі надто розпливчасті. В них не виступає твердого тіла. Всі його речі не мають певних контурів, Мазрель ніби то ніколи не вивчав анатомії й не підозріває того, що в людей є кістки. Творчість Мазреля і в малярстві і в графіці здається повним димчастим привидами, замкненими істотами, на темній поверхні ріки, глупої ночі. У ронньому окові Мазрелева акварель мусить бути сумбуром темних плям.

Уважне спостереження помітить в усіх цих картинах майстра своєрідну художню маніру і вираз яскраво визначеної дуальности.

Франс Мазрель.

Автопортрет

отці—як жертви й мучителі існуючого соціального ладу. Під чорним капюшоном нараз показується заласний рот, під чорною рясюю—принадливе жіноче плече. Сам Мазрель, із своїм настороженим обличчям, з своїми сумними очима, що, здається, не вміють посміхатися, міг би, десь, стати персонажем одного з Рембрандтових портретів, коли б вони жили в один час.

Прагненням відбивати соціальні суперечності сучасності малюнком і графікою Мазрель близький Гроссові й Стейнлейнові, схильністю до гротеску—Домьє. Але в несподіванім ліризмі цього гротеску Мазрель такий самий самотній, як і в фанатичності свого поглибленого реалізму. Він досі все ще стоїть осторонь від усіх існуючих художніх угруповань і течій пластичного мистецтва Парижу. Він такий самий далекий від сюрреалістів, як і від супрематистів, і від реалістів, як і від романтиків. Його творів майже не буває ні в осіннім, ні в веснянім салоні, ні в салоні незалежних, ні в Тюльєрі. Навіть більше—їх не розшукати ні на вулиці Де-Боссі—Розенберга чи Бергейма, ні на вулиці Фабурґ—Сант-Оноре—в Барба-занжа. Франс Мазрель вже три роки виставляє свої твори в скромній галереї свого друга—поета й пропагандиста художників, що мислять по соціалістичному,—Жозефа Білле, на тихій і відлюдній вулиці Віль-Левек, недалеко церкви Мадлен. Тут можна знайти його акварелі і його графіки.

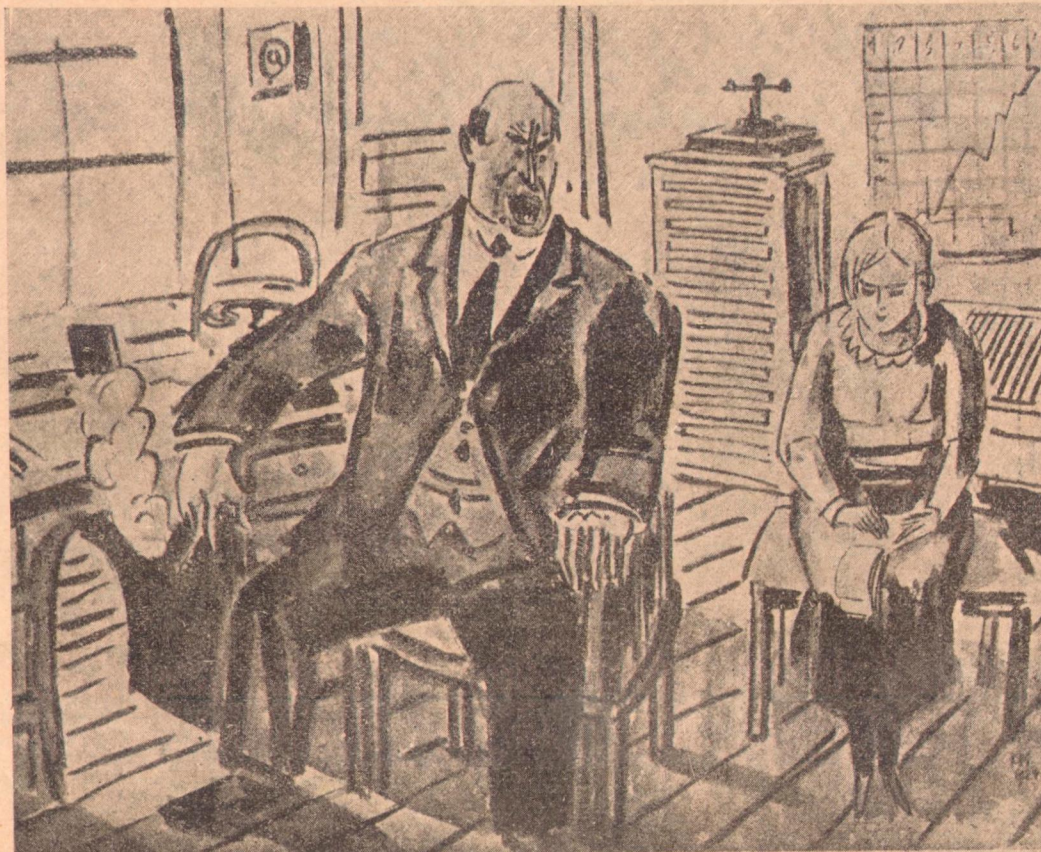
Мазрель не тільки не має ніяких стосунків з такими майстрами сучасного французького малярства, як Дерен, Дюффі, Фламінк, Утрильо, Сегонзак, але й цілком відірваний від їхніх ухилів і художніх прагнень. Вони розв'язують завдання малярства, Мазрель розробляє стиль сучасної графіки, в суті речі віддає перевагу аналізу соціальних явищ на площині свого дерев'яного матеріалу над формальними питаннями в мистецтві. Його творчість тісно зв'язана з книгою. Його популярність, як графіка, в багато разів більша за його славу, як маляра. Мазрель—ілюстратор найвидатніших творів, найближчих йому духом письменників. Книги з відбитками його робіт виходять мало не всіма європейськими мовами. Щоб potwierдити це, досить згадати Уайльдіву „Баладу Редінгенської тюрми“, Ромен Роланового „Жан Кристофа“, „Тіля

Франс Мазрель.

Автопортрет

сумбуром темних плям. Майстра своєрідну художню маніру і вираз яскраво визначеної дуальності.

Франс Мазрель.

Мазрель розповідає про нашу сучасність, даючи перевагу узагальненим явищам перед конкретними дрібницями. Це ні в якому разі не означає, що Мазрель не схильний підмічати дрібниці. Але в цих деталях, що він помітив і відобразив, скупі, але виразно, підкреслює соціальну ситуацію, уникаючи непотрібного нагромодження.

Його акварель близька його графіці за фарбами. Для малювання він вибирає чорний колір і в'ялий, матовий тон. Люде в його картинах відбиваються, як обриси й тіні. Графіка ж кольору утворена з відблисків і плям. При цьому в Мазреля нема строгости в малюнку. Його персонажі надто розпливчасті. В них не вгадується твердого тіла. Всі його речі не мають певних контурів, Мазрель ніби то ніколи не вивчав анатомії й не підозріває того, що в людей є кістки. Творчість Мазреля і в малярстві і в графіці здається повним димчастим привидів, замість віс-істот, на темній поверхні ріки, глибокої ночі. У ранньому окові Мазрелева акварель мусить бути спостереження помітить в усіх цих зображеннях дуальності.

Майстерня Мазреля знаходиться на передостанньому поверсі вузького довгого будинку в глибині вулиці Мазреля, на одному з кінців вулиці Триумфальних Парижу. Його вікно—майже цілком безрамне, спостережний пункт на майдані Етуаль, де видно Ейфелеву башту.

Париж стелиться перед ним на неограничених просторах. В повітря вигинаються каркаси будинків. Вулиці вихорачуються хмарами автомобілів, світаються електрикою газом. Спалахують газети, гаснуть реклами. І над вікном майстерні істотність місяця або сонця даремно намагається проремонтувати штучне світло міста.

Сіре каміння будинків, мостів, тротуарів, бруку у відблисках світа грає тінями. Так утворюється чорно-біла малярська фантастика паризької ночі. Дня й ранку не було, немає. Тільки пісню вечір, ніч. Світанок і майбуття, залежать від вмикачеля електрики, енергії, а не від природи. Лінії сплітаються в ритм, раптом, подовжуючись навапакі, сплющуючись. Складається краєвид з темних міських бликів на

Диктує стенографістці

Мазрель.

Франс Мазрель.

Тил.

Дівчина.

на асфальті і з білих відблисків на чорному тлі. Люде тягнуться одно-
даного, або втікають одно від одного, крізь розрізи хмарогосів, рейок,
і машин. Людські пристрасти сплутуються в павутиння, як завулки,
вулиці й майдани Парижу. І від вікна й до вікна май-
стерні плетуться ці паву-
тинняні нитки—з буржу-
азних квартир, заводів,
банків, соборів, цирків,
дансінгів, кафе й саміт-
них мансард. Франс Маз-
рель користується з них
для своїх нечисленних
графічних праць. Його
зв'язок з Парижем сього-
днішнього дня органічний

вогнів на Елісейських Полях або в Булонським лісі. Місто скувало сучас-
ників понурим рабством капіталістичного ладу. До де-кого з них Маз-
рель ставиться ніжно, до інших—непримиренно. Він поділяє людей і в своїх
творах на класи й вимагає порівняння їх. Він ззагалі вимогливий в усьому
що відчуває чи показує. Він надто занепокоєний хаосом скупчених люд-
ських тіл, що продають себе й інших—дорого чи дешево, як тра-
питься,—при світлі ліхтарів, і в п'яті глибокої ночі,—на ринку, що
зветься Парижем. Черги голих жінок із своїм обвислим тілом,
перед чергами чоловіків в пальтах, кашне й „котелках“ усякого віку й стану
здаються йому галюцинацією. Обійми кокоток і дерев'януватих манекенів,
операції нахмурених та насуплених біржовиків, скостенілі обличчя кон-
трольорів на станціях підземної залізниці—в творчості Мазреля пока-
зуються, як вивірт французької легкості й паризької життєра-
дісності.

Підчас війни Мазрель поетстимував поети, часом навіть схилювався на

Мазрель.

Рава.

Максим Рильський.

Із низки поезій „Нездійснені задуми“.

О—півдні.

Нові міста, ти арки ажурові
Над синіми провалями підносиш!

Спочили води і човна на водах,
Висять рої, мов кетяги пахучі,
І навіть сонце, як достиглий плід,
Здається непорушним.

Тільки ти

Не дався чарам півдня і спокою,
То як сестра, схилилась над табою
Невтомна подруга, одважна творчість.

16 березня 1926 р.

Дівчина.

Тим часом, в дійсності Франс Мазрель не відривається від свого робочого столу, проводячи за ним більшість свого часу. При всій пильності його спостережень, його інтуїція ще багатша від його знання. Це—поет міста. Квіти ростуть для Мазреля не в садах, а на залізі й бетоні міських будівель. Місто покорило природу і стало первоосновою причиною причин буття. Первісності Мазрель не уявляє собі. Його твори так саме не мають посмішки, як і його очі. Сучасність не знає радости для цього художника—навіть на каруселі, навіть серед дітей, навіть в ясній блиску вогнів на Єлісейських Полях або в Булонському лісі. Місто скувало сучасників понурим рабством капіталістичного ладу. До де-кого з них Мазрель ставиться ніжно, до інших—непримиренно. Він поділяє людей і в своїх творах на класи й вимагає порівняння їх. Він взагалі виможний в усьому що відчуває чи показує. Він надто занепокоєний хаосом скупчених людських тіл, що продають себе й інших—дорого чи дешево, як трапляється,—при світлі лихтарів, і в п'яті глибокої ночі,—на ринку, що зветься Парижем. Черги голих жінок із своїм обвислим тілом, перед чергами чоловіків в пальтах, кашне й „котелках“ усякого віку й стану здаються йому галюцинацією. Обійми кокоток і дерев'януватих манекенів, операції нахмурених та насуплених біржовиків, скостенілі обличчя контролерів на станціях підземної залізниці—в творчості Мазреля показуються, як виворіт французької легкості й паризької життєрадісності.

Підчас війни Мазрель протестував проти насильств силою свого олівця в антимілітаристській літературі, і що-дня на сторінках „Ле-фе“ в Женеві друкував свої карикатури й нариси воєнних подій. Разом з усіми поступовими умами Західної Європи, корячись внутрішній konieczності свого революційного темпераменту, він вимагав спинити війну.

Третя республіка не могла зовсім поминати Мазреля. Три його речі придбав Люксембурзький музей; одна з них виставлена в цьому музеї. Після цього у Франції сподіваються, що ніхто не зважиться сказати, ніби-то тут замовчують або ховають художників-соціалістів.

На Україні не знають Мазреля, його картин немає і в музеях С. Р. С. Р.

І те, що в музеях сучасного західного малярства у Харкові, в містах УСРС, так само як і в найбільших містах Союзу, немає Мазреля, примушує подумати про заповнення такого важного пропуску.

Пролог до повісти.

Студений вітер б'є в холодні вікна,
І олів'яний важко дише став.
Так, знов душа замерзла, знов одвигне
Од радісного коливання трав.
Немов крізь лід, ввижатиметься літо,
Задивлене в блакитну глибину,
І все, що пережито і прожито,
Я инеем холодним одягну.
І на снігах паперу дивна повість
Свою мережку виріже ясну
Про молодости легку випадковість
І старости холодну сивину.
О, мужній вітре, вчителю єдиний!
Доспілий плід обтрушуючи з віт,
Ти вчиш любити все, що перемінне
І що незмінне, як незмінний світ.
Серпень 1926 р.

Попсався

Оповідання Ів. Андрійка.

I

Костянтин Петрович Будря, або як усі знайомі звали його просто Котік, проснувся рано. Кілька хвилин лежав із напівзаплюдженими очима й прислухався, як десь за стінами, на вулишному брукові помалу розсправляло плечі ранкове міське життя. Потім повернув голову на бік, і втопив погляд на дружини, що солодко спала поруч на ліжкові. Довго й уважно розглядав пухке, в рудо-золотих і стрижених кудельцях, обличчя.

За поглядом погнались думки:

— Що мене заставило захопитись Галею? Обличчя звичайнісіньке, навіть некресиве. Постає теж... Катя і то краща була.

Такі думки в Котіка з'явилися сьогодні вперше. Ще позавчора він називав свою Галину незрівняною й милувався з її золотих куделиць.

Але вчора в установу де він служив, прийняли на службу нову машиністку.

Будря ще не бачив таких очей, які були в новій машиністки. Не очі—а солодка безодня, що тягла до себе чоловічі погляди й заставляла макітрились голови. Котік, як завкав по службі, мав нагоду цілих шість годин купатись у тій солодкій безодні й під кінець дня оп'янів зовсім. Прийшов до дому замислений і за обідом, замість того, щоб посадить Галю на коліна, як це було раніш, ні з того, ні з сього вчинив з нею сварку. Тепер, лежачи на ліжку, він пригадав машиністку, зробив порівняння з обличчям Галі й майже з огидою відвернувся.

Зіткнув і в думках, ніби в кіно-театрі на екрані, побігли кадри минулого...

... Рік тому назад він зустрів швачку Настю. Тиха, білява з васильковими очима дівчина. Закохався й одружився, але через три місяці розчарувався. Надто міщанські погляди в Насті були на сімейне життя. Не любила, коли він при ній одверто залицявся до чужих жінок. Розвелися мирно. Настя не запропонувала ніяких грошових вимог. Самотнім залишався не довго й швидко знову записався в загсі з касиршою робкоопу. З цією прожив лише два місяці. Не вподобалась, бо любила гарне вбрання й багато на нього тратила, та в додаток і легковажна була. З касиршою вже розводились не так мирно. Довелося знайти їй кімнату, та ще й у суд обіцяла подати, коли народиться дитина.

— Чи то ж подасть?—наскоком врзалося в Котікову голову нова думка. Але це не одну мить і далі знову попливли кадри:

... Потім більше місяця жив не записуючись із реєстраторшою Катею. Набридла й уговорив її одійти. В нагороду за слуханість улаштував через знайомих на посаду. І врешті два місяці назад познайомився з фельдшеркою Галею. З нею теж прийшлося записуватись, бо не хотіла так сходитись.

Почував себе щасливим. Йому до смаку були й повні Галіні груди й золоті її куделиці. А вчорашня машиністка перевернула всі почуття до гори

II

Через три дні Котік мав із Галею рішучу розмову. Перед увесь час сварився з жінкою—готував ґрунт для розмови.

Прийшов після служби до дому, підсолодив голос і почав:

— Слухай, Галя, от ми увесь час сваримось...

— Не я, а ти останні дні почав казатись.

Перебила спокійна й ніби байдуже. До того ж Галя губилась у

— Який його гедзь укусив!

Думала, що якісь неприємности в чоловіка виникли на посаді. Аж ляче переносила його сварки.

Котік з'орав зморшками чоло.

— Ну, нехай і я де в чому винен... Але так далі продовжувати не може.

— Покинь казатись то й знову настане спокій.

Підвищив голос і підмішав до нього прикрости.

— Не те, а... — зробив довгу павзу і раптом вимовив.—

— Одним словом ми не підходимо одно до одного й нам треба розстися. Все одно життя не буде!

Останнє речення аж вигукнув.

Вирячилися і застигли в здивованні великі сірі очі. Пухкі щічки генька затремтіли. Ще момент—напустила брови й не згук, а скалки полетіли з її уст.

— А, он ти до чого!... Певно накинув оком на іншу? Не дивись в тебе четверта жінка. Тим то й сваритись останні дні почав... Гарна згодна на розлуку! Тільки знай, що я вагітна й мусиш забезпечити з матеріального боку. Це одне, а друге—з цієї квартири я не піду. Набридла, можеш їти під три вітри.

В Котіка на душі затанцювала радість. Він не чекав, що Галя

швидко погодилась.

Тільки гадка про нову умову жінки

затуманила ту

Мимоволі обійшло

дом шостиметрову

но умебльовану

нату й навіть

— Шкода

З комфортом і

ко до центру. Х

зна чи найду

Але цю думку

ступила собою

ністка й він погна

з Галею. Що ж

кається до мат

ного забезпечен

тут Котік міркува

— Вона фел

ка. Поступить

саду, то обідає

без мене.

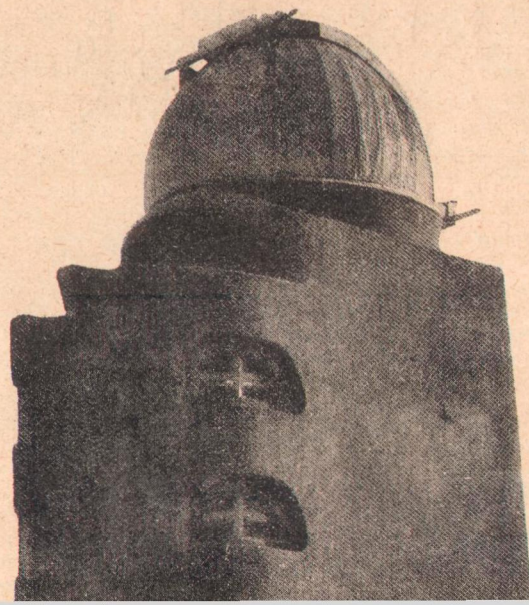
Радісний

на вулицю. Галя

аж тепер не витр

Впала на ліжко й

заридала. Їй ста

у тій солодкій безодні й під кінець дня оп'янів зовсім. Прийшов до дому замислений і за обідом, замість того, щоб посадить Галю на коліна, як це було раніш, ні з того, ні з сього вчинив з нею сварку. Тепер, лежачи на ліжку, він пригадав машиністку, зробив порівняння з обличчям Галі й майже з огидою відвернувся.

Зіткнув і в думках, ніби в кіно-театрі на екрані, побігли кадри минулого...

... Рік тому назад він зустрів швачку Настю. Тиха, білява з васильковими очима дівчина. Закохався й одружився, але через три місяці розчарувався. Надто міщанські погляди в Насті були на сімейне життя. Не любила, коли він при ній одверто залицявся до чужих жінок. Розвелися мирно. Настя не запропонувала ніяких грошових вимог. Самотнім залишався не довго й швидко знову записався в загсі з касиршою робкоопу. З цією прожив лише два місяці. Не вподобалась, бо любила гарне вбрання й багато на нього тратила, та в додаток і легковажна була. З касиршою вже розводились не так мирно. Довелося знайти їй кімнату, та ще й у суд обіцяла подати, коли народиться дитина.

— Чи то ж подасть?—наскоком врізалось в Котікову голову нова думка. Але це не одну мить і далі знову попливли кадри:

... Потім більше місяця жив не записуючись із реєстраторшою Катєю. Набридла й уговорив її одійти. В нагороду за слух'яність улаштував через знайомих на посаду. І врешті два місяці назад познайомився з фельдшеркою Галею. З нею теж прийшлося записуватись, бо не хотіла так сходитись.

Почував себе щасливим. Йому до смаку були й повні Галіні груди й золоті її куделіці, а вчорашня машиністка перевернула всі почуття до гори ногами.

Котік заплющив очі і в думці зфотографував п'ять жіночих портретів Проаналізував і зробив їм оцінку.

— Куди тим чотирьом! То були мої помилки. Оце ідеал жінки, яку можна кохати ціле життя.

Така була оцінка портретові, що мав не очі, а солодку безодню.

Будря мрійно зіткнув і спустив із ліжка ноги.

Галя заворушилася й крізь сон щось замурмотіла. Він кинув на неї ворожий погляд і почав тихо одягатись.

Не турбуючи дружини, пішов на посаду, хоч і рано ще було. Коли проходив двором, повз вікон двірника—двірничиха сказала своєму чоловікові:

— Кобель наш на службу вже подався!

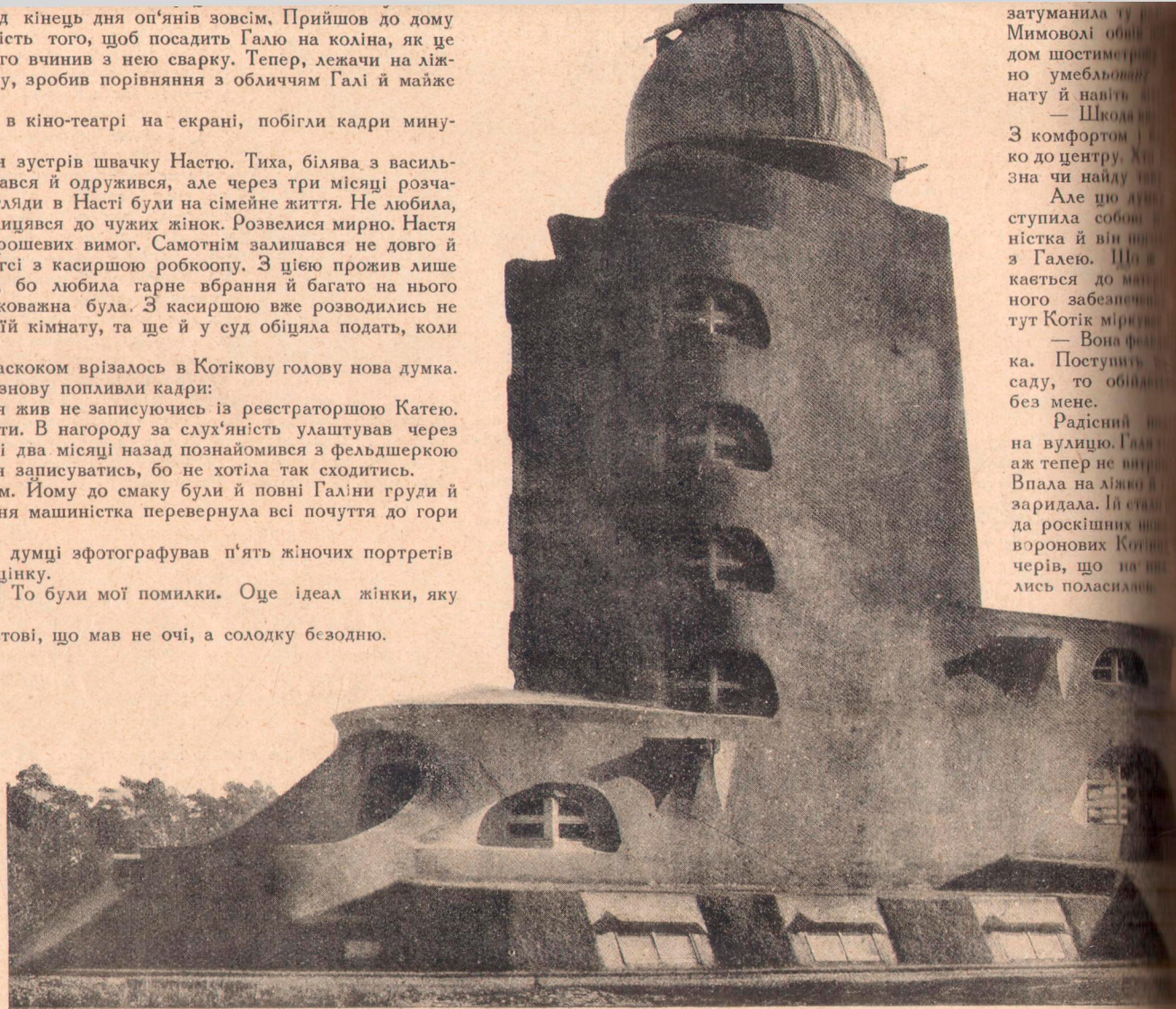
Вона так прозивала Будря з того часу, як той одружився з четвертою жінкою.

Котік цього не чув. Не знав він і того, що й знайомі говорили за його спиною.

— Так не минуться Будрі ці іграшки з жінками. Залишиться він колись без Штанів...

А він був певен, що йде в унісон із сучасними поглядами на сімейне життя і міркував про себе:

— Мені ж тільки 28 років. Я ж хочу жити!

Айнштайнова вежа

Айнштайнова вежа—це нова обсерваторія, збудована в Потсдамі в Німеччині, спеціально для найточніших астрофізичних спостережень, сполучених з Айнштайновою теорією умовності. Цікава, як зразок новітньої західної архітектури, вона одержала цікава своїми удосконаленнями. В бані вежі не знаходиться, як в прежніх обсерваторіях, дослідник із телескопом. Його займає величезний оптично-механічний апарат, який, повертаючи механічно, можна навести на сонце або на яку вгледити зоряного неба. Подана на знімках монолітна вежа—тільки чехол для цілком ізольованої внутрішньої дерев'яної вежі, що охороняє її від найменшого струснення й змін температури. В дерев'яній вежі угорі два величезні дзеркала, приблизно в середині—укріплена надзвичайно велика лінза. Дзеркала ловлять світло й відбивають його крізь лінзу прямовисно униз, де дзеркало направляє його під кутом в 45° в лабораторії, щоб там це світло надзвичайно точно виміряти спектральним і механічним способом. Лабораторії—глибоко під землею, бо страшенно ніжні точні апарати потребують цілком рівної температури. Тому помешкання, де містяться ці апарати, цілком ізольовані і людина місяцями не переступав їхнього порогу. Висліди досліджень у невеликій дірці в стіні до сусіднього робочого помешкання передаються механічно на фотографічну стінку. Айнштайнову вежу збудував молодий німецький архітектор Еріх Мендельзон, вже відомий своїми працями по айнштейнській архітектурі.

Альф.

затулила ту...
Мимоволі об...
дом шостиметр...
но умебльован...
нату й навіть...

— Шкода...
З комфортом...
ко до центру. Х...
Зна чи найду...

Але цю дум...
ступила собор...
ністка й він по...
з Галею. Що в...
кається до мат...
ного забезпеч...
тут Котік мірку...

— Вона фел...
ка. Поступити...
саду, то обіця...
без мене.

Радісний н...
на вулицю. Галя...
аж тепер не втри...
Впала на ліжку й...
заридала. Їй ста...
да розкішних н...
воронових Котік...
черів, що на н...
лись поласалася...

Будря внайшов квартиру швидко. Для самотніх і в великому місті це не проблема. Навіть і в газетах про це друкують. Але для сімейного, — що для нього спеціально існує житлова криза. Приїхав на нове мешкання й узяв із Галею розлуку. В той же час відбувся наступ заливання на машиністку.

III

Починаючи мережива Люся спіткнулася в житті. Так таки взяла та мережива.

Будря собі вдвох із старою матір'ю заробляла мереживом гроші й мріяла вийти заміж, а для цього треба було посади, підводила очі й ходила на гулянку то до головної вулиці міста.

Будря знайомилася із якимсь типом, який рекомендувався відомим. У свято поїхали до міста в гайок, та там вбереглась. Типа — когось злизувала, а через деякий час стала відчувати в собі те, що того знайомства. Сподівалася була зробити це під дверей лікарні поїхати назад — побоялась. У Будря вихід із становища, який погано склався. А тут у будинку дворі трапилася неприємна пригода. Їхні сусіди з нового квартиранта Люсі зразу припали до кучері нового квартиранта. Зважила, що настав час до своєї справи. З під навісної перкалевої фіранки вийшла людина що-дня обстрілюючи будинок. Будря підведеними руками той ішов на посаду до будинку. Але Котік був не в змозі. Тоді були вжиті всі засоби. В усіх мешканців будинку № 12 цілими днями були вуха:

На заводі том Сеньку будинок не допомогло.

Будря ковтала прикрість та будинок тенета, які б можна було вкинути на кучерявого будинок.

Будря на радішах, що він знайшов й маючи в собі будинок у прихильності маючи, ніяк не міг пройти будинок на вулиці, де будинок було написано великими літерами: „Нсва Баварія“, а на в'їзді будинок кухля з пивом.

Відповідала Люся й дражила легеньким смішком.

Вона ожила й за майбутні наслідки знайомства з артистом не боялась. Прийшлося Будрі спішно шукати іншу квартиру. Але на цей раз вона не так легко попадалась. Котік у відчаю хапався за голову. Потім відчай змінився на велику радість. Виявилось, що машиністка має окрему кімнату. Він запропонував їй записатись, мав згоду й перейшов до неї жити. Згодом рубанок часу й нове кохання згадали в його житті ту неприємність.

IV

Тікали в минуле дні, оздоблені міським оживленням. Ранками з ними здоровались, а вечорами прощались довгими гудками високі заводські димарі.

Будря на цей раз побив рекорд власного сімейного життя. От уже цілих півроку живе він із бувшою машиністкою. Навіть знайомі дивувались і говорили між собою:

— Зуміла прикрутити до себе Котіка машиністка. Гляди ще й людина путня з нього вийде.

Не відомо чи довго б це продовжувалося, чи ні, коли тут раптом трапилось велике лихо. Таке, що Будря його через свою легковажність і не чекав. У холодній плаксивий день вийшло те лихо з камери нарсуду й з'явилось до Котіка у вигляді друкованого шматка паперу...

... Першою позивала касирша. В неї вже була дитина й з Будрі присудили 30% місячного утримання.

Повертався до дому з суду сумний й почував себе прибитою собакою. Роскішні кучері якось враз стали схожі на кінську гриву. Дома чекала велика буча. Не очі, а солодка безодня — бушували гнівом. Котік мовчав, бо почував себе винним. Будря продовжувалась цілий тиждень і тільки після великих його зусиль, що виявлялись у клятвах та доказок любови, трохи втихомирилась. Котік знову повеселішав і навіть на обличчі засковзлась колишня безтурботна усмішка. Та недовго.

... Другою позивала Галя. Тепер присудили тільки 20% з утримання.

Котік у той день не повертався й до дому. З суду понав просто до пивної, а звідти й сам не знав куди. Тільки на третій день спробував вер-

Новий кабінет Пуанкаре

Після безконечних демісій уряду Бріана в Франції сформовано кабінет Пуанкаре. На нашому малюнку група міністрів. Нижче подаємо останніх міністрів. Ліворуч — Бріян, Лейке, Еріо Пуанкаре, Пенлеве, Барту

...зважила, що настав час
...свої справи. З під на-
...перкалевої фіранки
...вікна що-дня обстрі-
...вона Будрю підведеними
...коли той йшов на посаду
...ставсь до дому. Але Котік
...вдужий. Тоді були вжиті
...засоби. В усіх мешкан-
...в'язнику № 12 цілими днями
...в вухах:

„На заводе том Сеньку
...лаа...“

...це не помогло.

...вона ковтала прикрість та
...увала тенета, які б можна
...закинути на кучерявого
...вони.

Будря на радощах, що він
...вільний й маючи в собі
...вність у прихильності ма-
...тні, ніяк не міг пройти
...це місце на вулиці, де
...вирима було написано великими літерами: „Нсва Гаварія“, а на в'кні
...овано кухля з пивом.

Після кожної пляшки все дуже розм'якав мізок, а в душу залазила
...рість. Коли через дві години нарешті розлучився з восьмою пляшкою й
...знову на вулицю, — весняний вечір уже купався в сивизні міського
...та блідому сьйві електрики. Перехожі перед очима танцювали й хоті-
...в'язники. З великим зусил-
...допастався до будинку
...Мелодія „Сеньку встре-
...надто гармонувала з су-
...станом Котікової душі й
...в'язні потягло до відчиненого

...в'язник, виробляючи в роті
...в'язники, відкривав душу, а
...в'язні ноги понесли не до
...в'язні кімнати, а до квартири

Прокинувся Будря й не пі-
...де він опинився. В сусід-
...в'язні шепочуться два жі-
...голоси. Хотів підвестись,
...важлива важила не кілограми,
...в'язні тону. Не витримав і зно-
...в'язні на ліжко. Коли проснувся
...в'язні, то над ним стояла
...в'язні й хитро всміхалася. Будря

...в'язні був, щоб ліжко разом з ним провалилась геть у прірву. В голові
...в'язні вшивати до купи подробиці вчорашнього дня. Доходив до шостої
...в'язні, а далі все скучувалося у мішанку, з якої нічого яскравого й
...в'язні якого витягти не можна було.

Дивився кудись на бік і тільки налагодився був устати, як до кімнати
...в'язні ввійшли дві жінки з Люсіною матір'ю. Будря прожогом схопився й забувши
...в'язні та толстовку вискочив із квартири.

Повернувшись із служби, довідався, що Люся расплескала всім мешкан-
...в'язні двору ніби він її давній жених. Щоб покінчити з цим усім, Будрі дове-
...в'язні мати з дівчиною гостру розмову.

А на чьому ліжкові спали?

Новий кабінет Пуанкаре

Після безконечних демісій уряду
Бріяна в Франції сформовано ка-
бінет Пуанкаре. На нашому мал.—
група міністрів. Нижче подаємо
останніх міністрів. Ліворуч—Бріян,
Лейке, Еріо Пуанкаре, Пенлеве,
Барту

Міністри кабінету Пуанкаре

Ліворуч—Леон Пер'є—міністер колоній, Андре Тард'є—міністер громадських робіт,
Кюйє—мін. земельних справ, Андре Файєр—мін. праці, Бокановський—мін. торгу,
Альберт Сарро—мін. внутрішніх справ, Люї Марен—мін. пенсій.

сирші з пропозицією жити вкупі — не хоче, до Галі—теж. А тут ще й
з квартирі, де він у знайомих тимчасово оселився, попрохали. Приїхала до
них родичка, чи що.

Будря побачив, що дійшов до самого нікуди й зціпивши зуби пішов
до Люсі.

Запропонував—одружитись з нею.

Люся зареготала й погодилась. Коли вони розмовляли в сусідній кім-
наті заплакала немовля. Той плач різонув Котіка по серцю. В голові пов-
стали страшні слова:

Доведеться вже й пестити. . .

... Першою позивала ка-
сирша. В неї вже була дитина й
з Будрі присудили 30% місяч-
ного утримання.

Повертався до дому з суду
сумний й почував себе приби-
тою собакою. Роскішні кучері
якось враз стали схожі на кін-
ську гриву. Дома чекала велика
буча. Не очі, а солодка безод-
ня—бушували гнівом. Котік мов-
чав, бо почував себе винним.
Буря продовжувалась цілий тиж-
день. і тільки після великих його
зусиль, що виявлялись у клятвах
та доказок любови, трохи втихо-
мирилась. Котік знову повесе-
лішав і навіть на обличчі за-
сковзалась колишня безтурботна
усмішка. Та недовго.

... Другою позивала Галя.
Тепер присудили тільки 20% з
утримання.

Котік у той день не повертався й до дому. З суду попав просто до
пивної, а звідти й сам не знав куди. Тільки на третій день спробував вер-
нутись до своєї машиністки, але та й на поріг не пустила. Котік зажурився.
Прийшлося у власному житті вжити рішучих заходів що до режиму еконо-
мії, бо на 50% утримання не дуже розженешся.

Але лихо, як ухопило Будрю на гачок, то так і не захотіло випустить.

Принесли ще одну повістку—
громадянка Людмила Кочетова
позиває на утримання дитини.

— Я випадково опинився
в її квартирі, а до того з нею й
знайомий не був. Та й як же це
може бути, щоб через півроку
народилась дитина, — виправду-
вався Котік, але суд не повірив,
бо свідки—жінки говорили про-
тилежне.

Приголомошений із затума-
неними очима Будря вислухав
вирок — платить ще 20%.

Аж тепер Котік не витри-
мав і навіть заплакав. Билося
в мозкові:

— Що його робити?

Кинувся спочатку до ка-
сирші, але там він не знайшов
оселився, попрохали. Приїхала до
них родичка, чи що.

СЕЛЯНЕ ЛІКУЮТЬСЯ

Нарис В. Ріпчанського.

Невідомий широким пролетарським масам, зовсім близько від столиці України, 47 верстов від Харкова, міститься 1-й Український селянський санаторій.

Імперіалістична й громадянська війна, голод вивели з строю чимало селян—сухоти в кожнім селі, в кожнім хуторі, мало не в кожній хаті. Справу санаторного лікування, диспансеризації села радянська влада вважає за першорядну, насущну, невідкладну.

Коло воріт гурток хворих. Роспитують, роздивляються приїзджих городян. Чоловіки в кольорових куртках з червоною лямівкою—чисто ті французькі генерали. Жінки в коротких, у смужку, спідницях і в таких самих, як і чоловіки, куртках—це санаторна одежа, в якій ходять усі хворі.

В санаторії щодня кіно й вистави. Режим—подібний до режиму військових санаторіїв.

До речі, про режим. „Мертву годину“,—коли хворі мусять лежати в хомо, мусять спати,—ми бачили після обіду. На довгій алеї, повній липи, стоїть ряд залізних шезлонгів. Тут по обіді полягали хворі.

Тихо, ні слова... Тільки сестра з тою самою строгою міною обслуговує хворих.

Старі, ветхі будинки головного й толстовського (імені Л. Толстого) корпусів-санаторія, дахи іржаві, стелі „з протекцією“. Головний лікар нас по палатах. Чистенько, затишно... В амбулаторії спинилися...

СЕЛЯНЕ ЛІКУЮТЬСЯ

Нарис В. Ріпчанського.

Невідомий широким пролетарським масам, зовсім близько від столиці України, 47 верстов від Харкова, міститься 1-й Український селянський санаторій.

Імперіалістична й громадянська війна, голод вивели з строю чимало селян—сухоти в кожній селі, в кожній хуторі, мало не в кожній хаті. Справу санаторного лікування, диспансеризації села радянська влада вважає за першорядну, насущну, невідкладну.

Коло воріт гурток хворих. Роспитують, роздивляються приїжджих городян. Чоловіки в кольорових куртках з червоною лямівкою—чисто ті французькі генерали. Жінки в коротких, у смужку, спідницях і в таких самих, як і чоловіки, куртках—це санаторна одежа, в якій ходять усі хворі.

Починається розмова. В санаторій приймається хворих з районів Харківської округи, по двоє від району. Часто буває, що хворі й самі не знали, що в них сухоти. Черга по районах на місце в санаторії величезна—по шість місяців доводиться чекати.

Санаторієм вдоволені: можна відпочити, підгодуватися та підлікуватися.

Різкий дзвінок перервав нашу розмову. Час обідати. Розсипалися хворі, поспішають до своїх їдалень. Їдалень дві—в двох санаторних корпусах: один для хворих з відкритим процесом (з Кохівськими паличками в харкотинні), другий—з закритим процесом (без паличок).

На довгій, накритій білою скатертиною, столі кухлі з польовими квітами. Стіл накрито з претензією на ресторанний стиль. Шпитальні доглядачки в білих халатах та косинках швидко розносять страву, коло столу сестра, що доглядає за їжою хворих. На обід борщ, друга порція з „добавкою“, що—дня—на третє—солодке.

Знайомимось з адміністрацією, лікарями. Ріпки—санаторій кол. Ліги боротьби з туберкульозом, зараз—селянський, на 60 ліжок. Лікують туберкульоз найновішими способами, повітряним і мішаним з душею на сонці.

В санаторії щодня кіно й вистави. Режим—подібний до режиму курортних санаторіїв.

До речі, про режим. „Мертву годину“,—коли хворі мусять лежати в хомо, мусять спати,—ми бачили після обіду. На довгій алеї, повній липи, стоїть ряд залізних шезлонгів. Тут по обіді полягали хворі.

Тихо, ні слова... Тільки сестра з тою самою строгою міною обходив хворих.

Старі, ветхі будинки головного й толстовського (імені Л. Толстого) корпусів-санаторія, дахи іржаві, стелі „з протекцією“. Головний лікар нас по палатах. Чистенько, затишно... В амбулаторії спинилися. Дивує, що досягнення науки в справі боротьби з туберкульозом: тут і вивантаження повітря в плевральну яму, вливання кальцію, вщиркування туберкулопсихотерапія... Бать і лабораторія для дослідження харкотини, крові й сечі.

На соняшнім паладі той самий строгий режим. Під доглядом лікарів пече тіло „тебететиків“. Міряється температуру й лічить пульс хворі після соняшної ванни й після неї—контроль найстрогий.

Час-від-часу звінок розбиває поетично-мрійний настрій. Знову хворі, зараз—на роботі. Цей нової методи лікування, градуїрованої праці вживається тут дуже обережно. Пильно спостерігається кожного хворого протягом 3—4 тижнів, раз-у-раз лабораторні дослідження, і вже тоді рішення чи може хворий працювати, чи буде йому корисна градуїрована фізична праця.

Довго ходимо оглядаємо санаторій. Шумлять величезні, предковічні дерева, свідки колишнього поміщицького життя, тихо гоїдаються молоді сосонки, напосаджували рядами нові хазяї. Сила стежок, затійливо переплетаются в таємничу далину, а там, далеко,—величний темний ріпчанський ліс.

Гарно!.. трудно підшукати краще місце для кліматичної станції лікування хворих на туберкульоз.

„Червоний куточок“ в санаторії

„Мертва година“ в санаторії

Татарська хата гірська

НА УЗГІР'ЯХ ЯЙЛИ.

БЕРЕГИ морські круті та високі, вся місцевість гориста та глинкувата, вся городами сполосована.

Де вже надто земля стремить в гору, — каміниста, різнанокраєна, чагарником заросла, там чабан вівці настих худобу гонить.

На тих горах, пригорках земля скрізь скопана, перелітає, на дрібну грудочку розбита, а на тій землі буйно ростуть сади, виноградники.

Серед городів — тютюн жовтий на горбах стелеться...

Різаються вітри понад берігом і тютюнові пахощі, дріжать тріпотливі надіри подорожнього...

На крутизнах та низинах мерехтять вікна сіл...

* * *

Ані Дагом хмари повзуть, поливають дощем Лай-Ля, а низом сонце з височини береги, зе-

* * *

...Дід сів на камінь, скрутив цигарку...

* * *

ЙЛИ.

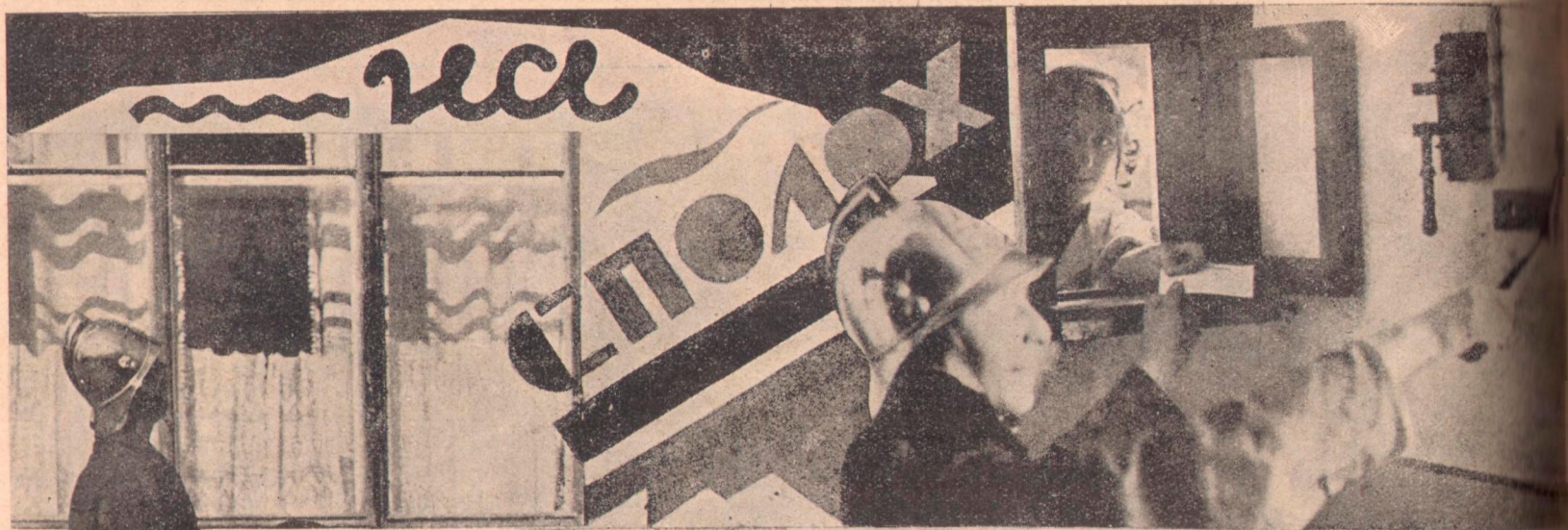
A circular vignette showing a man standing in a field of tobacco plants. He is holding a bunch of leaves in his hands. A large wicker basket sits on the ground next to him. The background shows a line of trees on a hill.

Молодий татарин тютюн рве, до кошика складає...
Угорі—татарська селянка

... Іскоревими струмками ллється червоне вино в бочки...

* *

К. Г.

Нарис М. Ландута.

...Через тоненькі дроти телефону ваша тривога передається до ближньої пожежної частини, де ввесь час, коло телефону, сидить чергова телефоністка.

Нервуючись, тремтячим голосом, поспішаючи, переказуєте ви своє лихо, але телефоністка спокійно перепитує адресу — вулицю та № будинка пише олівцем телефонограму і одночасно приводить у рух гасло тривоги.

По всій пожежній частині — в касарнях, їдальні, гаражі, читальні на башті та всюди, де тільки можуть бути вартові-пожежники, розлягаються тривожні дзвінки.

Не встигли пролунали дзвінки, як пожежна машина вже на поготіві, шофер біля керма, топорники та трубники на місцях і брандмейстер стоїть коло ква-

тирки вікна, що з'єднує контору з гаражем, простягнувши дону руку до квартирки і тримаючи другою ручку від механізму, що автоматично відкриває ворота.

Грюкає квартирка. Телефоністка просуває крізь неї телефонограму і хутко повторює на словах

Коли й зачуєть іноді сурму, то лише на великій пожезі, де збереться кілька пожежних частин і штаб-сурмачі сурмами передають загальну команду.

Але на цьому авто, крім людей, ще багато різних приладів, потрібних для боротьби з пожежою. Є центробіжний сміттєвий насос, французька драбина, кілька штурмових драбин, що здовжують французьку, рятувальний апарат Геніга і багато іншого.

* * *

Зупиняється авто коло будинку, що охоплений пожегою, і враз добре вимуштрувані пожежники починають свою працю.

Згружують французьку драбину і чіпляють її до балкону або іншого виступу будинку, а штурмові драбини чекають на свою чергу. Один з пожежників біжить до водосточного крану, одбиває його і прикріплює пожежну кишку.

Команда — свиток брандмейстера — і топорники пішли по драбині вгору. За ними другі, що тягнуть штурмові драбини, щоб на випадок потреби дотримувати французьку драбину.

Сильним струмком б'є вода туди, де вже починає висовувати свої довгі язика вогонь.

Починається вперта небезпечна боротьба з вогнем за врятування людей та майна.

...Ось як гадюки поповзли з п'ятого чи шостого поверху безконечні верьовки — приладдя, що ви-

* *

тирки вікна, що з'єднує контору з гаражем, простягнувши дону руку до квартирки і тримаючи другою ручку від механізму, що автоматично відкриває ворота.

Грюкає квартира. Телефоністка просуває крізь неї телефонограму і хутко повторює на словах адресу.

Брандмейстер схоплює телефонограму, приводить у рух механізм, стрибає на машину і авто хутко виїздить через відімкнені ворота на вулицю.

Швидко мчить авто по сонних тихих вулицях, час од часу дзвенить дзвоник. Мешканці будинку, де счинилася пожежа, заспокойтесь.

Порятунок близько.

Пригадуєте, колись, ще хлопцем, ви, при перших
звучках пожежної тривоги, нераз ма-
будь бігли, щоб побачити проїзд
пожежної команди. Тоді було
на що подивитись...

Спереду вершник в блискачому шоломі, що-духу мчить конем і сурмить, щоб давали дорогу, а позаду довга валка при світлі смолоскипів. Блищать шоломи, храплять чудові, вигодовані коні, гремить і гуркотить пожежна валка.

Нема вже нині вершника, що так приваблював дітвору.

Нема й тих вигодс-
ваних буйних, як звірі
коней.

Їде один великий
червоний авто, і тільки
дзвонить у великий
дзвоник замість сирени.

Свердлівська пожежна частина. Фасад будинку.

Згужають французьку драбину і чіпляють її на балкон або іншого виступу будинку, а штурман драбини чекають на свою чергу. Один з пожежників біжить до водосточного крану, одбиває його і прикріплює пожежну кишку.

Команда — свиток брандмейстера — і топорні пішли по драбині вгору. За ними другі, що тягнули штурмові драбини, щоб на випадок потреби доставити французьку драбину.

Сильним струмком б'є вода туди, де вже нає висовувати свої довгі язики вогонь.

Починається вперта небезпечна боротьба з ворогом за врятування людей та майна.

...Ось як гадюки поповзли з п'ятого чи шостого поверху безконечні верьовки — приладдя, що рятується людей.

Поруч довгі мішки. Вкидають зверху у тару мішок двоє пожежників врятовану людину і швидко хутко суне крізь цей мішок униз.

А внизу, на вулиці, вже хвилюється та гала-
 людський натовп. На жаль щось ^{там} малп'ячого
 людська вдача, особливо підчас різни-
 вуличних катастроф та збіговиськ.

Наче кожен вважає за свій обов'язок зупинитись та поцікавитись, що трапилось. І поволі натовп зростає, зростає... Що правда, де-хто з натовпу знаходить тут таки собі роботу: думки вже вабить влучна нагода "пограти свої руки у чужих кишенях".

І в цій метушні, серед галасу, руху, кіту каміння, огню та диму хутко віддано працюють пожежники.

Дуже часто заважає їм працювати цей натовп, що його даремно спонукується відтиснути міліція. Вся увага пожежників зосереджена на боротьбі з стихією і не раз нечемне, „тепле“ слово зірветься крізь щільно стиснуті зуби на адресу цікавих.

Але цікаві не чують і під загрозою потрапити під колеса або під уламок, що падають з будинку, ще ближче тиснуться до місця пожежі..

Свердлівська пожежна частина, одна з найстарших в Харкові. З її високої башти далеко видно місто і вартові

Члени пожежників біжать до водосточного крану, одбиває його та прикріплює пожежну кишку

пожежник протягом трьох годин варти пильно придивляється до краєвиду, що його варт було б подивитися й вам: дахів і серед них вузьенькі стрічки вулиць з людською рушинею.

Правда, ланів вартовому не видно, бо надто широко розросло місто, вкривши камінням та залізом чимало десятин.

Ходить вартовий по вищі, придивляється, чи не помітить будь гасла тривоги—диму або чогось подібного.

Проте, важко щось помітити в тій плутанині дахів, що починається перед його очима.

Мари диму з коминів будинків та з труб заводів і фабрик, закривають біде, хворе міське небо.

Окрім того, місто надто вже механізовано. Кожна фабрика завод та великі інституції мають у себе власні механічні пожежники, що тримають зв'язок з пожежними частинами. А для приватного мешканця завше знайдеться десь поблизу пожежний апарат і тепер здебільшого викликається пожежні

І взагалі мало де в пожежних частинах залишилися зараз коні.

Механізація перемагає і стара казкова мальовничість залишається тільки в спогадах і дає шлях реальній залізній логіці машини.

Місто росте та шириться. Як гриби після дощу по вулицях виростають велетні будинки..

І це викликає потребу в дальшій механізації наших пожежних частин.

Зараз в гаражі Свердловської частини будується нову механічну драбину, що буде 35 метрів завдовжки і механічно розсуватиметься.

Після збудування цієї драбини можна буде обійтись без теперішньої французької драбини, що її доводиться дотачувати „штурмовками“, іноді на дуже значній та небезпечній височині.

Важка, небезпечна праця у пожежників, але ви-тожмані, лобом ви-

ник протягом трьох годин варті пильно придивляється до краєвиду, що його варт було б подивитися й вам: дахів і серед них вузьенькі стрічки вулиць з людською рушєю.

Правда, ланів вартовому не видно, бо надто широко розкрито місто, вкривши камінням та залізом чимало десятин

ходять вартовий по вищі, придивляється, чи не помітить бруд гасла тривоги—диму або чогось подібного.

Проте, важко щось помітити в тій плутанині дахів, що нагадується перед його очима.

Мари диму з коминів будинків та з труб заводів і фабрик, закривають біде, хворе міське небо.

Крім того, місто надто вже механізовано. Кожна фабрика завод та великі інституції мають у себе власні механічні ліфти, що тримають зв'язок з пожежними частинами. А для приватного мешканця завше знайдеться десь поблизу телефонний апарат і тепер здебільшого викликається пожежники тільки по телефону.

У середині касарні—дортuari пожежників. В них такий порядок чистоти, що їх можна прирівняти до колишнього інституту „благородних девиц“. 12 годин вартує пожежник і в цей час він цілком підлягає суворій військовій дисципліні. Лягати спати для відпочинку може лише той, що готується на варту вартовому на

Звичайно, в час варту пожежників щодня можуть виникати на пожежу, і це важку небезпечну працю, що не завжди закінчується і безпечним, і смертним випадками. Але стільки людина звикає до умов варту, що та працює „дрібницями“ і не відчуває своєї

Віндлівська пожежна частина майже механізована зовсім. Тут є пара кошиків, але й тих ми застали неспідкованими: вони не дуже великі, але потреба в них.

нову механічну драбину, що буде 35 метрів завдовжки і механічно розсуватиметься.

Після збудування цієї драбини можна буде обійтися без теперішньої французької драбини, що її доводиться дотачувати „штурмовками“, іноді на дуже значній та небезпечній височині.

Важка, небезпечна праця у пожежників, але витримані, добре вимуштровані—вони пильно чатують, завше готові прийти на допомогу міським мешканцям.

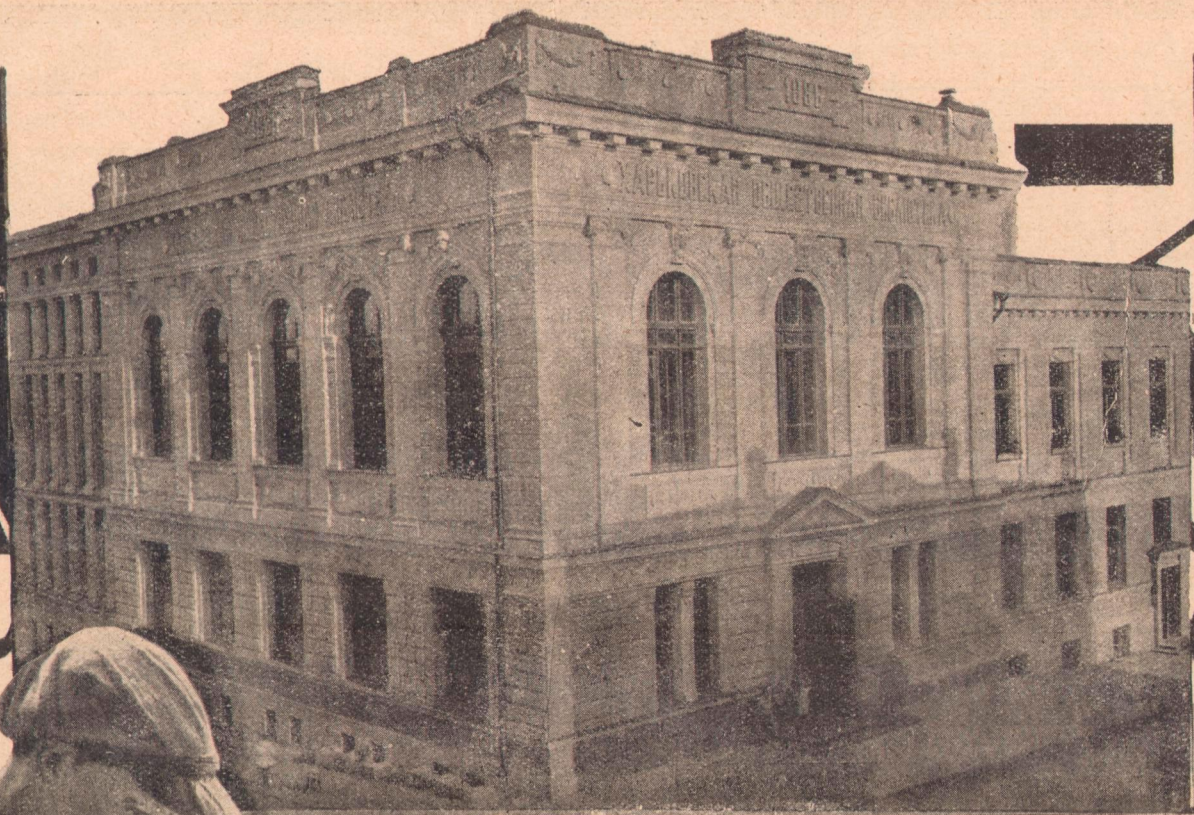

..Швидко мчить авто по сонних, тихих вулицях, час від часу дзвенить дзвоник, будить тривогу в серці горожанина...

...Зупиняється авто коло будинку, що охоплений пожежою, і враз добре вимуштровані пожежники починають свою працю...

...Команда—свисток брандмейстера—і топорники пішли по драбині вгору...

ЧИТА
СИ

В
МИ
МО
СЯ

Нарис олівцем Г. Шпітерса

...ПОВЗ овальні столи, оточені живоплотом з людських постатей, простяглася синя сорочка із слідами фабричної копоти і стала коло перегородки, нивши невеличку групу дожидальників...

Хвили через п'ять рукав синьої сорочки, в свою чергу, простягся до стіни перегородкою, і на столі прибавився ще один листок: „бажано взнати головних творців рефлексології в їхні номери“.

Співробітниця консультаційного відділу, побачивши незграбні літери нової заявки, запитала подавця листка:

— Ви, товаришу, вже читали що небудь з рефлексології?

— Ні, я тільки чув про де-які її досягнення від лектора інституту ширення родознавства... А тепер ось хотілося б докладніше взнати цю науку, пояснив охочий науки парубок в синій сорочці.

— Добре... Почекайте кілька хвилин: ми підшукаємо для вас популярної рефлексології...

І підшукують. Одному треба літературу про Єсеніна за останні місяці. Другому цікавить список газетно-журнальних статей про партійну опозицію. Третьому треба знати назви періодичних видань, де пишеться про бетон; четвертому треба знати певної книги, „пропущеної“ в звичайнім алфавітнім каталозі; п'яте б'ється, шукає „сенсу життя“, тоді як шосте хоче розв'язати менш складне питання—як вписатися в комсомолу... Де-хто приходить сюди, до консультаційного відділу Харківської Громадської Бібліотеки, щоб знати, як позбутися боєсти прилюдних ораторських виступів, як вилічитись від нещасного „фатального“ кохання...

І кожне знаходить тут потрібні йому справки, вказівки, поради, спочуття. С

Угорі — громадська бібліотека ім. Короленка в Харкові. Протягом кількох десятиків років в цьому будинку існує бібліотека найбагатіша, можливо, на всю Україну найціннішими книжками усіх галузей науки. Здобула собі освіту тут, виховання не одна тисяча юнацьких сил

Нижче — хлопчисько захопився книжкою. Близу — читальня читальня дитячого відділу громадської бібліотеки.

...ПОВЗ овальні столи, оточені живописом з людських постатей, прося...
синя сорочка із слідами фабричної копоти і стала коло перегородки, нивши невеличку групу дожидальників...

Хвили через п'ять рукав синьої сорочки, в свою чергу, простягся до перегородкою, і на столі прибавився ще один листок: „бажано взнати головних творів рефлексології в їхні номери“.

Співробітниця консультаційного відділу, побачивши незграбні літери нової заявки, запитала подавця листка:

— Ви, товаришу, вже читали що небудь з рефлексології?

— Ні, я тільки чув про де-які її досягнення від лектора інституту ширення родознавства... А тепер ось хотілося б докладніше взнати цю науку, пояснив окремий науки парубок в синій сорочці.

— Добре... Почекайте кілька хвилин: ми підшукаємо для вас популярної рефлексології...

І підшукують. Одному треба літературу про Єсеніна за останні місяці. Другому цікавить список газетно-журнальних статей про партійну опозицію. Третьому треба знати назви періодичних видань, де пишеться про бетон; четвертому треба певної книги, „пропущеної“ в звичайнім алфавітнім каталозі; п'яте б'ється, шукає „сенсу життя“, тоді як шосте хоче розв'язати менш складне питання — як вписати комсомолу... Де-хто приходить сюди, до консультаційного відділу Харківської Громадської Бібліотеки, щоб знати, як позбутися боєсти прилюдних ораторських виступів, як вилічитись від нещасного „фатального“ кохання...

І кожне знаходить тут потрібні йому справки, вказівки, поради, спочуття. Справа „книжного характеру“ розв'язуються тут же за поміччю предметного каталогу.

Каталог цей заведено останніми роками. Скласти його була пекельна і марудна робота. Зате тепер досить переглянути відповідні картки, щоб за якісь пів-години вибрати потрібні бібліотечні номери мало не сотні друкованих джерел якого хоч питання науки, мистецтва, суспільного життя...

Питання „особистого характеру“, між якими частенько бувають цілком інтимні, не лишаються без відповіді, бо в консультації працюють люди — фанатики свого діла, за всяку ціну постараються дати — писану чи устну відповідь на запит.

Та не тільки в консультаційнім відділі робиться усе, щоб задовольнити клієнтів, робиться в усіх відділах громадської бібліотеки, часом навіть з зайвою „церемонністю“ (і „нецеремонністю“ клієнтів)...

От, наприклад, частина помешкання з овальними столами, про які згадано на початку нариса. За столами цими сидять абоненти і перегортають алфавітні каталоги, проплені до столів. Де-кому не вистачає терпіння вибрати з каталогу десяток номерів бажаних йому книг (треба виписати не дві книги, які видаються що-разу, а далеко більше, бо багато книг може бути в цей час „на руках“). Тому що п'ять хвилин який небудь терплячий абонент схоплюється зза столу й йде до перегородки, звідки видаються книги до дому.

— Дайте, будь ласка, подивитися оті книжки, що лежать от там... Може я щось виберу...

— А чому не по списку? — цікавляться за перегородкою.

— Оливець на службі забув, а пер у вас не вистачає...

Абонентові не перечать: з довгого досвіду знають бо, що коли такій людині щось потрібно, понуєш бібліотечний оливець, він усе одно знайде якусь іншу витівку, щоб не пошукати по списку...

— Тут нічого підходящого немає, — повертає абонент купу поданих йому для вибору книг. — Дайте, спасибі вам, оті, що ліворуч...

Даютъ. Через дві-три хвилини знову:

— І тут нічого немає цікавого. Чи не можна б подивитися тої, що за вами шукають?..

Можна, звичайно. Завжди можна числити на чемність тендитної дівчини, що двадцять разів що-дня піднімати й перекладати з місця на місце важкі купи книг, що видаються на дом, і періодичних видань.

* * *

Може читачі чекають від мене опису діяльності столичної бібліотеки...

Марна річ, бо на двох сторінках, що відлила мені редакція, описати її не можна. На двох сторінках не опишеш того, що міститься в 7-ми поверхах бібліотеки ім. Короленка: 350.000 томів книг, численних автографів знаменитих людей, цінних рукописів. Не можна казати про зацікавлення наукових організацій Венеції, Нью-Йорка, Австралії, Е...

на несподіваного питання дівчинка чер-
ла. Але вона зовсім не від того, щоб ви-
сти свою гадку.

Товариші, промовці забули про Коль-
ку. Він мовчки заявляє Марусю, а про Кольку
було сказати, бо він—Борін приятель...
Він хоче вчитися й шанув свого приятеля
що він учений..

Колька все сміється, він — придурку-
ватий. Він сміється тим, що добрий. Він
хочу заглушити свою образу від невдалого життя...

Він цю репліку повстає підліток Таня.
Вона авторитетно пояснює:

Колька зовсім не придурковатий. Він сміється тим, що добрий. Він
хочу заглушити свою образу від невдалого життя...

Він просимо учасників літературно-критичного засідання, що покидаємо
засідання, й підемо туди, де видають дітям книги до дому. Тут
є багато абонементів і персоналу, що обслуговує їх, серед таблиць, діаграм

Книжкові полиці

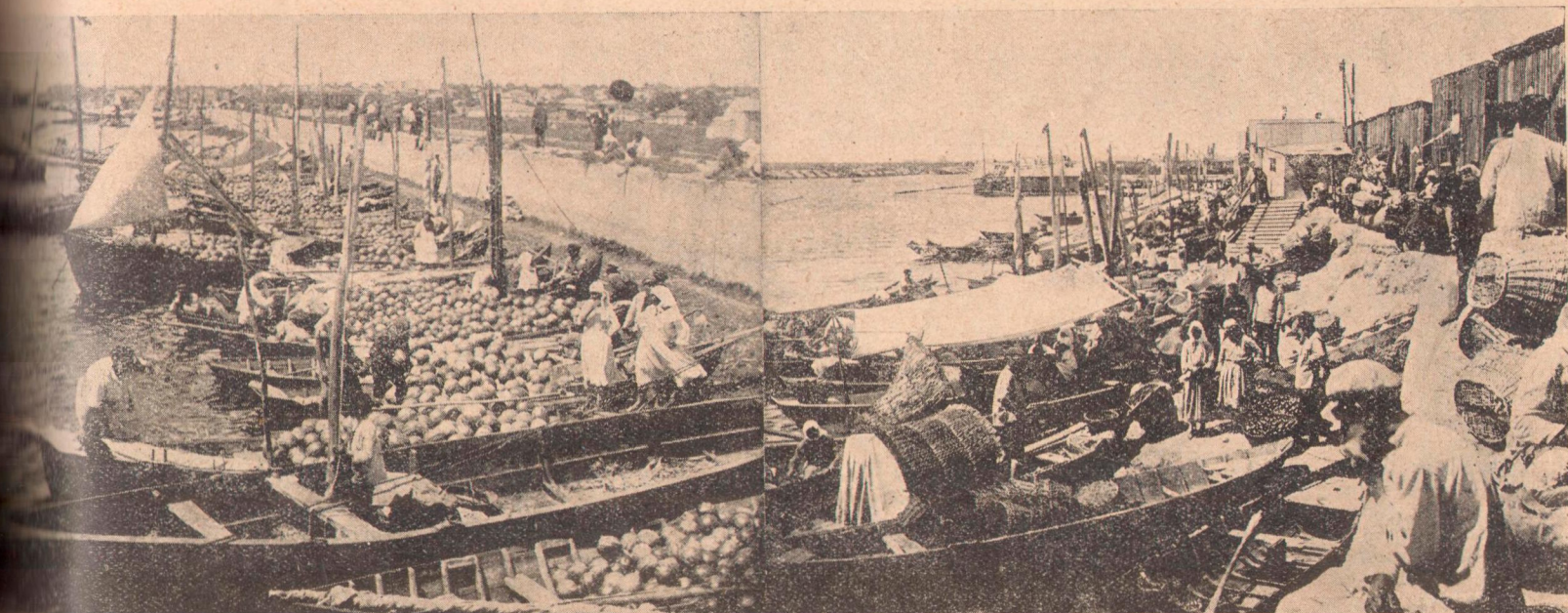
ців фабрично-заводських підприємств, дів-
комун, військових частин і різноманітних
установ Харкова й передмість його; коли в
читальну залу цієї бібліотеки щодня тягнеться
з близьких і далеких вулиць і з окраїн сто-
лиці 500-700, а то 900 душ читачів—студентів
і робітників, червоноармійців і робітниць,
висококвалікованих фахівців і малописьмен-
них кур'єрів та двірників;—доживи Герцен
до наших днів, коли одна частина наших
книг виконує своє звичайне завдання ху-
дожньо-літературного виховання на р о д н і х
мас, а друга—почина виконувати бойове за-

вдання доби—зробити з людей від рала піонерів та організаторів нової
небувалої в історії культури розквітою людськості,—Герцен, напевно, міг
би вигукати з нами:

— Книги—це підпора могутності!

„Зелений базар“

фот. Рапопорта

Херсон Баржі—Дніпром підвозять кавуни, дині, та садовину, що тут же на місці розкуповується

Відомо, чи є ще на Україні таке місто з усіх боків
ривами, та динями закидане, як Херсон?..

Вдовж родючих берегів Дніпра рясно баштани, й сади
ються...

Коли ж настає осінь, тоді стрімкий Дніпро несе баржі
городиною, городиною переповнені.

Оживають базари херсонські, зелені базари, кавунами,
динями, загружені.

Забивають дух пахоші яблук, грушок, слив...

З важкими переповненими кошиками вертаються госпо-
дарки з базару...

ФІЗКУЛЬТУРА

ТА СПОРТ

В Криму на відпочинку

Море лагідно-ліниво плещеться об прибережне каміння. І коли сонце піднімається все вище й вище, встигнувши зігріти охололий за ніч пляж і розніжити пахучі кедри й сосни, починається життя в будинку відпочинку.

Немов у Червоній армії, весь день по розпису. О 8-й годині перше легке снідання й чай. Всі, кому можна користатися з сонця й води, спішають на пляж.

„Новичкам“, що приїхали учора, лікар дає належні поради: „прикривайте від сонця голову“, „не лежить довго нерухомо, бо попечетесь“, „у воді довго не сидіть“.

До 10-ї години ранку на пляжі повно.

Бронзові, западені сонцем, посвіжілі, обличчя—зразу показують, хто пробує тут 2-3 тижні. Блідим, в'ялим тілом визначають „новички“. Вибравши вигідне містечко, розстеливши на камінні простирадло, полягали „сонячники“. „Шах королеві!“—чути чийсь рішучий голос. Це завзяті шахісти принесли з собою шахи й грають на пляжі. „Ну, й вода!—тепла, тепла... захоплено вигукує новичок, хлюпаючись у воді. Повсюдні кримські фотографи, як тут були, гуртують „мальовничі групи“ і клацають апаратом.

„Бом, бом, бом... бом“—нагадує дзвін, що час снідати.

Порожніє пляж.

По сніданні—хто в крокет, хто в шахи грає, хто читає. По обіді „мертва година“. Цілковита тиша, цілковита нерухомість тіла й думки—цілковитий відпочинок. А коли

ному розумінні наша команда досягла великих успіхів, вигравши всі матчі: в Лайпцігу 5:2, в Хемніці 7:2, в Дрездені, при 25.000 глядачів, 10:1, в Штутгарті 9:1, у Фюрті на Найн. 7:1 і в Кельні 12:2.

Перший виступ легких атлетів СРСР в Парижі.

Досі за кордон їздили тільки радянські футболісти, боксери й важкі атлети. Тепер попрабували свої сили й наші легко-атлети.

Проба вийшла більш, ніж вдала. 10 перших і 2 другі місця—от наслідки цієї подорожі.

Киянин Підгаєцький зайняв перші місця в бігу на 100 метрів—11,4 сек., і 400 метрів—52,2 сек.; москвич Брандт—з місцем 3 хв. 42 сек.; Никифоров—в напівмарафоні з розгону—6 хв. 38 сек.; Тьомин в диску 33 метри; тифлісець Дячків вгору з розгону 165 снт., Шумілов виграла жіночий біг на 60 і 250 м. і разом із Шумілов стрибок вгору 140 снт.

ному розумінні наша команда досягла великих успіхів, вигравши всі матчі: в Лайпцігу 5:2, в Хемніці 7:2, в Дені, при 25.000 глядачів, 10:1, в Штутгарті 9:1, у Фурті на Найн. 7:1 і в Кельні 12:2.

Перший виступ легких атлетів СРСР в Парижу.

Досі за кордон їздили тільки радянські футболісти, боксери й важкі атлети. Тепер поспробували свої сили й наші легко-атлети.

Проба вийшла більш, ніж вдала. 10 перших і 10 місця—от наслідки цієї подорожі.

Киянин Підгаєцький зайняв перші місця в 100 метрів—11,4 сек., і 400 метрів—52,2 сек.; Брандт—з місцем 3 хв. 42 сек.; Никифоров—під час вадж з розгону—6 хв. 38 сек.; Тьомин в диску 38 м.; тифлісець Дячків вгору з розгону 165 снт., Шанин виграла жіночий біг на 60 і 250 м. і разом із Шушарі стрибок вгору 140 снт.

Другі місця зайняли на 1500 м. Бранд 4 хв. 20 і на 3000—сібіряк Максунів 9 хв. 25 сек.

С. Павлов

сонце схиляється вже за величній Ай-Петрі, коли денну спеку заступає свіжий подих вітру з моря,—веселий гамір стоїть на спортплощі. Сьогодні день серйозний. Матч у городки. Зборна проти команди будинку відпочинку ВРНГ. Зручний удар палкою—і яка небудь фігура—„пушка“, „ковбаса“ то-що вибита з міста. „Не рахується“—гукають ті, що програють, „він ліве око примружив, як бив!“ Голосний регіт—відповідь на жарт. Чути дзвін до вечері. А потім—спати, щоб, прокинувшись завтра, знову користатись з сонця, повітря, гір, моря й сосен...

Так проліне відпуск.

А тоді понесе потяг поздоровілого, відпочилого. З новою енергією, з більшою ініціативою за роботу!

Успіхи Радянських Футболістів в Німеччині.

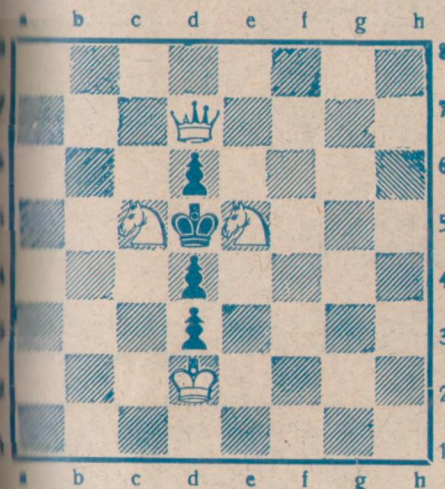
Збірну футбольну команду СРСР, що виїздила до Німеччини, робітничі організації скрізь вітали по-братерськи. В техніч-

ШАХИ ТА ШАШКИ

За редакцією І. Л. ЯНУШПОЛЬСЬКОГО.

Задача № 34. Л. Шота

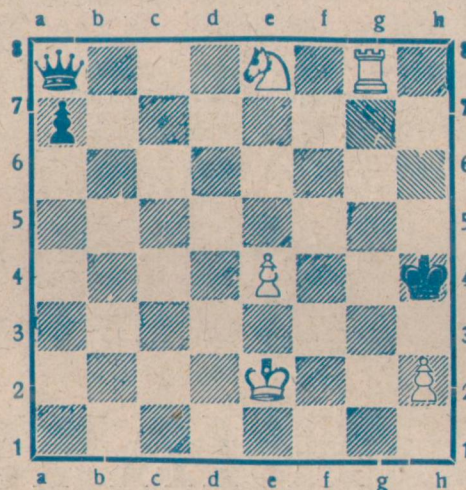

Білі—Кр d2 Фd7 Кc5, e5 (4)

Чорні—Кр d5 п. d3, d4, d6 (4)

Мат за 2 ходи.

Етюд № 10. В. і М. Платових

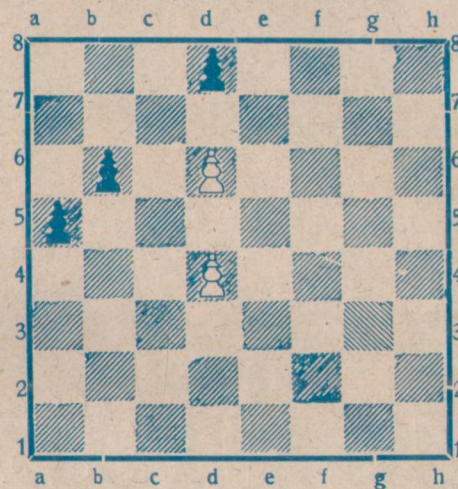

Білі—Кр e2 Тg8 Ке8 п. e4, h2 (5)

Чорні—Кр h4 Фа8 п. a7 (3)

Білі виграють.

Етюд № 28. І. А. Корякіна

Білі—Ш d4, d6, (2)

Чорні—Ш a5, b6, d8, (3)

Білі виграють

Партія № 48.

Гамбит ферзевих пішаків.

Відіграна на міжнародному турнірі у Земмерінгу 1926 р.

М. Видмар, Південно-Славія. Чорні—К. Трейбал, Чехо-Словаччина

d2—d4	К g8—f6	22.	Т g1—g4	Ф h5—h3
c2—c4	e7—e6	23.	Т a1—g1	h6—h5
К g1—f3	d7—d5	24.	Т g4—g3	Ф h3—h4
С c1—g5	h7—h6	25.	Ф e2—e3!	c7—c5
С g5 : f6	Ф d8 : f6	26.	d4 : c5	Т a7—c7
К b1—c3	d5 : c4	27.	f3—f4	С e7—f8
e2—e3!	a7—a6	28.	Т g3—h3	Ф h4—d8
С f1 : c4	b7—b5	29.	С d3—e4	К b8—c6
С c4—d3	С c8—b7	30.	Т g1—c1	Т c7—c8
0—0	С b7 : f3	31.	С e4 : c6+	Т c8 : c6
g2 : f3	К b8—d7	32.	Ф e3—e4	Ф d8—d5!
a2—a4!	Ф f6—g5+	33.	Ф e4 : d5	e6—d5
Кр g1—h1	b5—b4	34.	Т g3—d3	С f8—h6
К e2—e3	f5—f6	35.	Т g3—f3	С h6—g5

Партія № 49.

Відунська.

Відіграно на міжнародному турнірі у Будапешті 1926 р.

Білі—Г. Нагі,—Угорщина.

Чорні—Е. Грюнфельд,—Австрія.

1.	e2—e4	К g8—f6	20.	f2—f3	Т d8—d7
2.	К b1—c3	e7—e5!	21.	Кр g1—f2	Т a8—d8
3.	С f1—c4	К b8—c6	22.	С c4—d3	С h3—e6
4.	d2—d3	С f8—c5	23.	Кр f2—e2	К g6—f8
5.	С c1—g5	h7—h6	24.	К d2—f1	Т d7—d6
6.	С g5 : f6!	Ф d8 : f6	25.	К f1—e3	К f8—d7
7.	Ф d1—f3!	Ф f6 : f3	26.	g3—g4	К d7—e5
8.	К g1 : f3	С c5—b4	27.	Т b1—a1	Кр e7—f8
9.	0—0	С b4 : c3	28.	h2—h4	С e6—c8
10.	b2 : c3	d7—d6	29.	g4—g5	h6 : g5
11.	Т a1—b1	К c6—e7	30.	h4 : g5	К c5—e6
12.	d3—d4	К e7—g6	31.	К e3—c4	К e6—f4+
13.	d4 : e5	d6 : e5	32.	Кр e2—e3	Т d6—d7

Партія № 48.

Гамбит ферзевих пішаків.

Відіграна на міжнародньому турнірі у Земмерінгу 1926 р.

М. Видмар, Південно-Славія. Чорні—К. Трейбал, Чехо-Словаччина

d2—d4	K g8—f6	22.	T g1—g4	Ф h5—h3
c2—c4	e7—e6	23.	T a1—g1	h6—h5
K g1—f3	d7—d5	24.	T g4—g3	Ф h3—h4
C c1—g5	h7—h6	25.	Ф e2—e3 ¹⁾	c7—c5
C g5 : f6	Ф d8 : f6	26.	d4 : c5	T a7—c7
K b1—c3	d5 : c4	27.	f3—f4	C e7—f8
e2—e3 ¹⁾	a7—a6	28.	T g3—h3	Ф h4—d8
C f1 : c4	b7—b5	29.	C d3—e4	K b8—c6
C c4—d3	C c8—b7	30.	T g1—c1	T c7—c8
0—0	C b7 : f3	31.	C e4 : c6+	T c8 : c6
g2 : f3	K b8—d7	32.	Ф e3—e4	Ф d8—d5 ⁵⁾
a2—a4!	Ф f6—g5+	33.	Ф e4 : d5	e6—d5
Kp g1—h1	b5—b4	34.	T g3—d3	C f8—h6
K c3—e4	Ф g5—h5 ⁶⁾	35.	T d3 : d5	C h6 : f4
T f1—g1	g7—g6	36.	T c1—c4	g6—g5
Ф d1—e2	Ф h5—a5	37.	h2—h4!	T c6—e6
K e4—d2!	T a8—a7	38.	c5—c6	0—0
K d2—b3	Ф a5—d5	39.	c6—c7	T e6—e8
a4—a5!	K d7—b8 ⁸⁾	40.	h4 : g5	C f4 : g5
e3—e4	Ф d5—h5	41.	K b3—d4!	f7—f6
e4—e5	C f8—e7	42.	T e5—e6	Чорні здалися.

1) Цей хід краще ніж e3—e4, поле e4 зараз вільне для легких фі-
шаків.

2) Чорні остаються ферзем на 5-й лінії очікуючи можливості зіграти
e6, але білі не допускають цього.

3) На 19. Ф d5 : b3? білі виграють 20. C d3—c4.

4) Подвійна угроза : d4—d5, f2—f4 і T g3—h3, чорні примушени
віддати пішака.

5) Граючи 32... Ф d8—c8 чорні затянули-б партію, але ендшпіль
(партії) усе равно програвий, бо втрачається другий пішак.

Партія № 49.

Відунська.

Відіграна на міжнародньому турнірі у Будапешті 1926 р.

Білі—Г. Нагі,—Угорщина.

Чорні—Е. Грюнфельд,—Австрія.

1.	e2—e4	K g8—f6	20.	f2—f3	T d8—d7
2.	K b1—c3	e7—e5 ¹⁾	21.	Kp g1—f2	T a8—d8
3.	C f1—c4	K b8—c6	22.	C c4—d3	C h3—e6
4.	d2—d3	C f8—c5	23.	Kp f2—e2	K g6—f8
5.	C c1—g5	h7—h6	24.	K d2—f1	T d7—d6
6.	C g5 : f6 ²⁾	Ф d8 : f6	25.	K f1—e3	K f8—d7
7.	Ф d1—f3 ³⁾	Ф f6 : f3	26.	g3—g4	K d7—e5
8.	K g1 : f3	C c5—b4	27.	T b1—a1	Kp e7—f8
9.	0—0	C b4 : c3	28.	h2—h4	C e6—c8
10.	b2 : c3	d7—d6	29.	g4—g5	h6 : g5
11.	T a1—b1	K c6—e7	30.	h4 : g5	K c5—e6
12.	d3—d4	K e7—g6	31.	K e3—c4	K e6—f4+
13.	d4 : e5	d6 : e5	32.	Kp e2—e3	T d6—d7
14.	T b1—b5	f7—f6	33.	T d1—h1	Kp f8—f7
15.	T b5—b1	c7—c6	34.	g5 : f6	Kp f7 : f6 ⁴⁾
16.	a2—a4	b7—b6	35.	T a1—g1 ⁵⁾	K f4 : d3 ⁶⁾
17.	K f3—d2	Kp e8—e7	36.	T h1—h5 ⁷⁾	b6—b5 ⁸⁾
18.	g2—g3	C c8—h3	37.	T h5—f5+	Kp f6—e7
19.	T f1—d1	T h8—d8	38.	T g1 : g7+	Kp e7—e8

Нічия.

1) Не можна грати 2... d7—d5 з-за 3. e4 : d5 K f6 : d5 4. C f1—c4
K d5—b6. 5. C c4—b3 c7—c5 6. d2—d3 K b8—c6 7. Ф d8—h5 і т. д.

2) Тут обично грають 6. C g5—h4. Після 6... d7—d6 7. K c3—d5
g7—g5 8. C h4—g3 K f6 : d5 9. C c4 : d5 K c6—e7 10. C d5—b3
K e7—g6 11. K g1—e2 Ф d8—f6 (партія Боголюбов-Рубінштейн, Москва
1925 р.) обидві партії стоять рівно.

3) Чорні примушени міняють ферзей.

4) Цікавою ловушкою був-би хід 34... K f4 : d3 35. f : g і 36. K e5+.

5) Початок цікавої комбінації, але краще було-б 35. K c4—b2.

6) Чорним краще було-б пожертвувати якістю, за що вони одержують
2 пішака і атаку.

7) Блискучий, проблематичний хід.

8) Хід, що спасає партію.

ХРОНІКА.

У Ганновері (Німеччина) закінчився невеликий міжнародній турнір.
Заняв Німцович, що виграв 6+½ з 7,2—Рубінштейн+6.

Врадівує (Чехо-Словаччина) 9 серпня почався міжнародній турнір, де
участь Тартаковер (Паріж), Колле (Бельгія), Костіч і Асталош
(Південно-Славія), Кмох і Міллер (Австрія), Прокеш, Вальтер, Ходера
(Словаччина), Маттісон (Латвія), Штерк (Угорщина) і Д-р Баллоф
(Угорщина).

Гроссмейстер Капабланка дав у Чикаго 3 сеанса одночасової гри з ви-
ключним успіхом+75—0=3.

Д-р Ем. Ласкер у сеансах одночасової гри в Америці з 232 партій виг-
рав 197,28 зіграв в нічию і лише 7 партій програв.

Маєстро Земіш по різних містах Німеччини дав 26 сеансів одночасової
гри, не дивлячись на дошки. Наслідок+232—24=44.

ЖУРНАЛ ВСЕСВІТ

ЗА РЕДАКЦІЄЮ
Е. КАСЯНЕНКА та О. ШУМСЬКОГО

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ВСЕСВІТ — єдиний на Україні найкращий універсальний художній ілюстрований двохижневик. В кожному номері **Всесвіт** освітлює в нарисах та ілюстраціях життя всієї України, СРСР та закордону. Освітлюється і політичні події у всьому світі і на Україні, мистецькі новини (театр, кіно, образотворче мистецтво, літературне життя та інш.), винаходи, новини науки та техніки, спорт та інш. В кожному номері **Всесвіта** понад 60 ілюстрацій, ілюстровані нариси, оповідання та вірші видатніших наших письменників і поетів і переклади з чужоземних письменників. Кольорова художня обкладинка на три фарби краших художників України.

ВСЕСВІТ має власних фото-кореспондентів у Парижі, Берліні, Празі, Відні, Нью-Йорку, Вінніпегу (Канада), Лондоні, Токіо та інших містах

ЖУРНАЛ ВИХОДИТЬ РЕГУЛЯРНО

ВСЕСВІТ — єдиний на Україні найкращий універсальний художній ілюстрований двохтижневик. В кожному номері **Всесвіт** освітлює в рисах та ілюстраціях життя всієї України, СРСР та закордону.

Освітлюється і політичні події у всьому світі і на **Україні**, мистецькі новини (театр, кіно, образотворче мистецтво, літературне життя та інш.), винаходи, новини науки та техніки, спорт та інш. В кожному номері **Всесвіта** понад 60 ілюстрацій, ілюстровані риси, оповідання та вірші видатніших наших письменників і поетів і переклади з чужоземних письменників. Кольорова художня обкладинка на три фарби кращих художників України.

ВСЕСВІТ має власних фото-коресподентів у Парижі, Берліні, Празі, Відні, Нью-Йорку, Вінніпегу (Канада), Лондоні, Токіо та інших містах

**ЖУРНАЛ ВИХОДИТЬ РЕГУЛЯРНО
ПЕРШОГО Й П'ЯТНАЦЯТОГО
ЧИСЛА КОЖНОГО МІСЯЦЯ**

Ціна—20 коп., на місяць 40 коп., до кінця року
1 крб. 60 коп. Можна передплач. за весь 1926 рік

Передплату приймається у **ХАРКОВІ**, вул. К. Лібкнехта, № 11, контора видавництва „Вісти ВУЦВК'у“ та по всіх філіях газ. „Вісти“

У видавництві залишилася обмежена кількість комплектів журналу **Всесвіт** за 1925 рік. Набувати можна з Харкова з головної контори видавництва. Ціна за комплект 4 карб. Висилається негайно. Пересилка за рахунок видавництва.